

Соколёнок

2/2018

март-апрель

Лачын

ДАГЪЫСТАН РЕСПУБЛИКАЙН КЪОНИ ВУЗЕЕ СА ЙАИХХЪЕ КЪЕККАН УШАХАРШЫН ЖУРНАЛ

Художник Иса Хумаев

ГЪАМЕЕБХЪАЙН 73 -ЪЭСЫН СЕН

Гъайни сен Майни 9-чил` ХаІбни Ватанни даІвъээ гъамувхъайн 73-ъэсин сен быкырехъе. ДаІвъийн йишди халкъыс, йишди торпагъыс халтда зиянбы ады. Мани даІвъийн йишди оІлкайни хъебцІал миллион инсанна ыІмыр вукку. ДавІгъийн ыІхийн ярабы гъаІшдед гъала юг хъыхъа деш вод. Манчыхъа илдякы, башарийятни душманарше мед дюн`йел тезе- тезе даІвъийбыкъудокангъаъвод. Нениджабхалкъыс дюн`йелэбкІявъийыккан деш вод. Агар дюн`йейни гыргыни халкъбыше хыл-хыле аххъы джон сес аІршеехъа гыхъар гъеъээ, са гъаманке даІвъийбышда кок къацІаакІванас мумкумба вухъес. ГъаІйыф ки, джаІмаІгъаІтбы джони чІакІынбышылхъа инанмышеебхъа менни миллетбышда эб кІяаъас оза хъехъе вод. Садджу гъамбазийвал`ын гын дюн`йе гываджес вод. Зорака сана нен джад халкъ джос таабе гъаъы, идаара гъаъас мумкум дешда. Фашистяршысыб йишди халкъыке джос нукара гъааъас вуккийкынийнбыний. Анджах аІдаалатын сура аххъийни, Ватан къорамышааъани Советни халкъын манбы джигайлхъа гявъийнбы. Шы мани Ватан гывааджийни, гагъраман инсанаршыс гъамбашийс борджлуба воб.

Йишын аІзизин ветеранар! Вушун гыргынбы гъамеебхъани 73-ъэсди сеника сана таІбрик гъааъанбы, шос джанана сагъваала, йикІена шадваала аІрзу гъааъа.

«Лачын» журналын коллектив.

ВЕТЕРАН

(Дюн`ейни даІв`ыйна ветеран
Адил ГьаІйдаровус к`абсыр)

Сувани коксее`ар, алинни хивее,
ГьаІштиҗле АІраІныл`, вудж Сувагылее,
Шенке эб кІяа`ани дав`ыйбышыке,
Хаатирабы эйгье шас Адил даҗее.

Х`ыйгІынее са дерягь даІв`ыйбышыке,
Кокси к`едже дешуд медалбышыке,
Гьамбаше челлякра к`аджесда шокІле,
Эскерар гьаа`а воб шыгыртааршыке.

НикІеейыб даІв`ый воб к`оодже джукІле,
ТанкІбывуд оох`а х`ооІ, автомат хыле.
Х`ыдаІркьыІн гьыйгІан ааІ, бияаван чолее,
Ул` аах`ы, хаа ворва йикІ раІгьаІт х`ехье.

Акъвее`аб даІв`ыйна джаб шикыл вух`а,
Са дерягь шадваала акъвее`аб вух`а,
Хабарбы гьа`анк`аІ, закІле к`айх`ыйнбы,
Горущбы хивыни кІлубее ых`а.

Гаф гьаа`а: гьар джуваб ялавий, цІайи,
Быкырын йыгь дав`ээ, хаІмде к`ылдябкІы.
Гьамбаше х`ыйгІынийн, пулемёт няабий,
Берлин алябтІы джо, хаІм-йыгь к`ылдябкІы.

ДаІв`ыйке увг`ыйни эпизодыка,
Хабар гьав`ый летти, улепбы наг`ее.
Увг`ыйн: «ДаІв`ыйбышке зы х`ыгьечІуна».
Элис муІгьуІббалтний Ватанын йикІее.

Фаррух Мусайни аЛизни хаатирайс.

(Гъайни сен йыхъбышди поэзийейни классикАаршыни санкъун –
Гъамзаев Муса Османни дихын 90 сенний быкырхъес)
Авуб шы шааирна едни мизел обкIунна къоIбле шеир гъооле:

КЪАВДЖУ КIЁОЧЕ ВЕРЫГЪ...

Къавджу кIёоче верыгъ, йизда бахт хьинне,
ХатIбы чиледъалхъа йикIеенче айкIан.
Ман мее къапIыда вод ки, йизын таале,
Шерыссед окIанас ыккан деш вод ман.

Заманайке гъакке хъадкIын вод зас янг,
Пахыларше йаIххъаI гивхъу зас ваIш цIянкI,
Зыме нагъбы кIедгъуI, гьидяагу са тIянкI,
Гудмиш гъааъа вобна, сес дена хизан.

Серинни елканее сувал` вор гиъур,
Дерееъаб ивийгал` хъарына джыгъыр,
АцIа деш, няхъанме ааI йиздаб ыIмыр,
Гыргын йизын дердбы зы чилхъа ойкIан.

Сувагыл` йизда хив, чис гъооле мыга,
Сувал` дешын йизда гов дешдан джига,
Эзу, гъалал одхъан, ачыхба лига,
Гъорхий – йизда къисмат, сюрийка гъайкIан.

ХааIхъаI ишыгъ гидхъу къыIнааIгъаI вазын,
Илехан хаIнебы гъагва аязын,
Быкыр гъеъэджынва аIрзубы йизын,
Хайбышди оIгееъар къарацайл сайкъван.

МичIеер чакра ийкар чIалагни йаIххъаI,
Сиртике алла зы сувалхъа аIлхъааI,
Инсан дешди джигее хъады мед шаIххъаI,
Ватанни гъаIсратын улен нагъ кIяйкIан.

Зас хивее хошда вод; югба инсанаар,
Джанан гъевхъу деш воб мысаджаб шагъар,
Зас ыккан гицIидхъвас йыхъбышын хиваар,
Инам водун, мана хъаваалес заман.

Миллет санад къаджий – йизда аIрзу са,
ЧIаIв йаIхъ джаб гьидевиий, гьавцIуна каса,
ХаIнейка са гъеъээ душманее Муса,
Деш масса гъевлес зы меб йизда Ватан!

ЙИССЕЙНИ СУВАГЫЛ`НИ ЭТЯКЫЛ`...

Нимее дагъамдайи йикГел хъалягъас,
Йиссейна Сувагыл`, шен джиггил йыгъбы.
Эгъес дарни нукънее, – мыкIадавуд зас,
Няхъа йизын даха, былахбы, хъянбы?

Гъиняа басдур гъавъу зы йизда илгъам,
Югни йыгъбышди мее нукънеегъаб гъабсыр.
Алихы ары вор чис гъевлес салам,
Хошба деш ааI вобна АIраIнее ыIмыIр.

Харабабы ыхъа хайбы илэззур,
Улепбы агъадкIын гъиняа къулепбы.
Гъар юххъан нукънееенче тIетI`тIеле гъоззур,
ТIабал гъагъа миллет, кIейхъы улепбы.

Йишди Ватанылхъа дора савкIалас,
Гъасре аликIреджын лачынар кIане.
Нишхъа джаб илдякы, чIийебы эзас,
Нукънеке джурдеебхъес, бабабы хъинне.

Игит чобан

(Фаррух Мусайни ализни хаатирайс)

Мичахна
са хаім ву-
хья. Эхъалийке
с у в а б ы ш ы л х ъ а
чамра кІейбхьы,
гъар суразулматылхъа
сакІал гъабы. Эхъалхъа
мее къелил` вухъа, обзур-
обтулийнчобанар сюрубыд
архачеехъа адхъу, литей гъибкыр
гъарна са сурал` алхъабкІы вухъа.
Сюрунни гъар сурак` копакар
гиџуреейыд, меб сюрунеехъа сё
тепишувхъесда гичІ вухъа.

Манке Муса бабайна джаван
базар вухъа. Мана манке алкъыІн
далыбынана, гучей такъатнана са
джигъилний вор. Манкъуни улей
мыса джаб къорху вухъа деш,
манкъукІле хъаркъыний ацІахъа
деш.

СайаІххъей Аджнавургъанче
хивеехъа, Сувагыл`хъа хъооІнкъаІ
йаІххъаІ мичах хъыхъайхъа

гора мана
К ъ ы п ч а х н и
н я к ъ в б ы ш е е ,
нукънелхъа вукІул`
гивхъу къалирхъу,
мичІеерний хаахъа хъары.
МаІхуІрна ыхъа Муса баба. Мани
хаІмдер, гыргын чобанар хъинне,

манар литее гьиркълъ сюрунни янийк` кьалирхъу ыхъа. Сайыд сюрунни дерайлхъани сураке копакар гьагдакIва гидгъыл. Муса баба эIра махъа кьадархъун. МанкьукIле кьооджена ки, са сёюн кьарг, алрдыке авхъу, гьабагъа-гьабагъа хъувкеккавуб. Копакаарыд чилхъавуд алядкIу. Анджах сё геб хаIбна вухъа, ва копакар манчыс делес хъыхъа мее, манче, фирхъ` гьавъу, манбы хъаIкьаIн гьаъы кьегьешце ыхъа.

Сё кьарг гьабагъа-гьабагъа дереехъа гааI вухъа. Муса баба хыл` цIыцIдявъу хъигъна айкIан. Манкьвее копакар нимее сёюлхъа басс`гьеъэыйд, манчекьаргкьоокка деш. Муса бабайкIле кьаджийнкъаI ки, сёюн кьарг кьоокка дешуб, мана кьаргани гачбышыке гитIийкъанна. Сёюн кьарг чисхъа гьабагъа, Муса бабееме кьарг джусхъа гьабагъа. Увгыйн ки, Муса баба манке джаван, маIгькамна гаде ыхъа. Манбыше кьарг геб сана-санкьусхъа гьабгъы. Не сёюн йидж кьидевкуна, не вуджее.

Мана гьаадисе ваIкьаIбы сувалхъа илхъеечIуйнкъаI вухъа. Сё, кьарг архачеенче авхъу, дереехъа геочIе вухъа. Манчыхъа гораб мана, Муса бабайле дагъайххъа вухъа. Муса баба ахтывалее ыхъайхъагора, сёюссе манкьулхъа гьуIджум гьааъас ваIвхуI деш. Ахыр Муса бабайкIле кьаджийнкъаI ки, сёюн кьарг кьоокка дешуб, манкьвее меннаIхуIд гьаракат гьаъы. Манкьуни хыле хаIбна зуIкьаIл`на пайений воб. Манкьвее кьарг кьавку, вобни гуджука сана мана

пайе сёюни кал`лейл` илхооле. Сё, кьарг кьавку, кьоIни кьелил` хъувхъа илёозарна. Манчыни гIалеенче геб хаIбна гьарай хъигъоочIе ва савкIу дерайке алла гьивху авайкIанна.

Муса бабее эIба сураджан ахуна кьаргкьассаб гьааъа. Хъийгъа мана, чин кьеква хъишцу, лашшагьид йыIкьаIс ыIхыI биняйлхъа хъарайлена. Джуни кьалябкIийни гьамбазарше гьала гьаманке Муса бабайни кьочахийвалике хабар авхъаахъа.

Дженнетна ихъе

(Фаррух Мусайс)

АлятӀу са йыгъын китаб хылахъа,
Эб кӀябкӀынна тӀянкӀбышыка йикӀгӀеехъа.
Шааир башда ээхъе Шааирни джуваббышылхъа,
Джуваббышда устад, дженнетна ихъе!
РаӀгъмаӀт Фаррух Муса, дженнетна ихъе!

Дюн`йе мысийбатна, даӀв`ийна бала.
Герман фашист Адольф Гьитлерке алла,
Етимийваалаб, мысваалаб, мыкӀаалаб
Васыб пай гибхъына, дженнетна ихъе!
РаӀгъмаӀт Фаррух Муса, дженнетна ихъе!

КӀыл`валее ыхъавур мыссына етим,
Етим ыхъайнкъукер ээхъейе бютун?
Ышмырна йаӀхъ вухъа воб дагъамба, четин,
ЙаӀхъ алягъас ваӀвхуӀ, дженнетна ихъе!
РаӀгъмаӀт Фаррух Муса, дженнетна ихъе!

ХъаӀдхъий къисмат дехъа, ваӀкъаӀйка гьоргьул`,
Сыраныл` гидийгыр, береегар гюьур.
Мина баджее уӀвхуӀ къисматыс амыр,
ТӀатӀаа хылахъа хъуву, дженнетна ихъе!
РаӀгъмаӀт Фаррух Муса, дженнетна ихъе!

Архачбы хав ыхъа, ёргъан – литике,
ГӀгъийбы хъигъеечӀу къатбакъатыке,
Къадархъунийке, гъаракатыке
Джанаке кооз`хъана, дженнетна ихъе!
РаӀгъмаӀт Фаррух Муса, дженнетна ихъе!

Сюру гӀеку ухъан, къатӀай къырагъыл`,
Ямаджбы вод солыл`, былахбы сагъыл`,
ОйкӀанур гъу гиргъыл`, эйгъевур гиргъыл`,
Сувабышда Шааир, дженнетна ихъе!
РаӀгъмаӀт Фаррух Муса, дженнетна ихъе!

МуГьуббаІтна дастан – АІслийи КаІраІм,
КаІраІмыке йыІхъ вухъа, АІслий джуна шам.
Гъунаб илѐбгъу мее муГьуббаІтна джам,
КаІраІм хъинне гѐрхъун, дженнетна ихъе!
РаІгьмаІт Фаррух Муса, дженнетна ихъе!

ЗаІгьмаІт авгу дешуб, дих вахъар ыхъа,
Валегъва ду гиххъы, игит хаІр хъыхъа,
Духайс аІшкъ хъуву, джукер шааир ыхъа,
Канаареехъа агъайшу, дженнетна ихъе!
РаІгьмаІт Фаррух Муса, дженнетна ихъе!

«МуГьуббаІтна гуджва» китаб хъигъечІу,
Хъуленкъуни йикГеехъа джуваббы кІичІу,
Гадебы, ичеера – джегъил дастан джо,
Альшмыш ыхъайни, дженнетна ихъе!
РаІгьмаІт Фаррух Муса, дженнетна ихъе!

Ман йыгъын джуваббы гьидхъыр халкъылхъа,
Гаф, соІгьбаІтнани маджлисбышеехъа,
ГьекІуй, гетуйнани маІъракабышеехъа,
ХаІбна кыймат гьооле, дженнетна ихъе,
РаІгьмаІт Фаррух Муса, дженнетна ихъе!

Йыхъбы – цахураара кІылин миллет, эл`,
ЦаІхбышын хиваара – Гыл`мецІ, Сувагыл`,
Гъу кІорана Шааир, зынар йыгъна кыл`,
Хъихъе гъу оГеехъа, дженнетна ихъе!
РаІгьмаІт Фаррух Муса, дженнетна ихъе!

Гъамбаше итІумхъа акъвалхъа дюн`йе,
Зынар вак` акарна, йыгъни сыранее,
Йизди Йыхъыстанее, йыгъни АІраІнее
Ышмырбы йыІкъдахъа, дженнетна ихъе!
РаІгьмаІт Фаррух Муса, дженнетна ихъе!

ГъаІзратий Мусайс къоншу гъу ихъе,
ГъаІзратний Ысайни кІанеъар ихъе,
МаІгъаІммаІд (с.аІл.в.) идаагыке шафаъаІт ихъе,
СираатІна йыІгъ илгъевчІе, дженнетна ихъе
РаІгьмаІт Фаррух Муса, дженнетна ихъе!

Шааирва, – джанееъад ман гѐйхъанан ца,
Шааирын гѐрхъуний ШааирыкІле аца,
Ышмырбышын сирбы АллагъыкІле аца,
Дюн`йе къидеджуна, дженнетна ихъе!
РаІгьмаІт Фаррух Муса, дженнетна ихъе!

Текбатекра сачархылий – гыйтгийвалика йагъ гъаъий

Волгоградни шагъарее джурба-джур ишбышка мачхулахъен хиледже йыхъбышын хизанбы сады воб. Магъдхуни хизанбышда са – Курдулни хивеенче абкъынна Юсуфааршына хизан воб. Мани хизане Саидва гаде хагъ хъехъе вор. Мана ёкъулле сен вод ки, Магърибни текбатек сачаахарни идманни са ноёвука – кудойка мачхулахъе вор.

Кудо, 1981-гъэди сен, Магърыбни текбатек сачаахарни идманна устак – Адзуман Такасе майданахъа хъыгъавгъу вод. Гъагъде кудо, Русиейни Федерациел ва менни олкабышее къабыл гъаъийн, каратейн, дзюдойн, боксун, муай-тайын ва менни текбатек сачабхырийбышын элементбы ва приёмбы чилхъа саъийн, геел гуджнада олгеехъа аагън идманын са ноёв вод. Кудеегъаб 10 шыгыртна, 10-б устакна дарадже воб. Гийгъални шыгыртее ва яа устакее ивийтгални кемерын ранг манкъвее авхъуйни дараджейке асылыда вод. Гыргын кемербы акъвал`ыс са саягъыл` вод, чини са сивел кудойн эмблема вод.

Саид Волгоград шагъарее 29 нумранани мактабна шыгырт вор. Манкъвее хъагъдхъийи идман геел къулайка саянгада ыккеека вод. Манкъуна макъсад геел оони мартабеехъа илхъечгуй воб. С.Юсуфов хиледже ярышбышда гъамхъана ва призбы алягълуна вор. Декабрь вузани къома, са баджарыхънани идмачийс хъинне, манкъус лагарана кемер гъуву воб.

Шы мани мекгъни игитис, хылеел гъаъийни угъурбышка чгъагъ дехъа, устакна кемер алягътгий аргъу гъаъа.

Бахт-камалукана йихъена!

Февральни 14-чил
калел`бышди Шам-
халова Гьуриперий
Камилни йишцен
йыхъыdle сен бы-
кырхъа.

Гьуриперий Ма-
гъа I чкъалайни
шагъарее ешемишее-
хъе. Гъайни сен мана
мактабеехъа алгъ-
аалс. Едике йихъйни
йыгъна барака гъааъас,
манкъысахъа халпбаI
джен гъмбазаар, гогъарбы
абы. Манбышди гьыргынкъ-
вее уфтанни дойиквани
миджагни ичийс йикI`еенчен
нийтбы аIрзуламышаъы.

Гъелбетте, цеддыйн къл`ни балайсын мурадбы дек`кее, едее,
чоджее гъеххъы.

Гьуриперий едике йихъайни йыгъыка сана табрик`
гъееэс абыйнбышди алрее эмиогълий Рамазан ыхъа.
Манкъвее йичейс гьыргынчиле гыхъа джанана
сагъвалла, мактабее югда хъалдхъий, дек`килхъа,
едилхъа клыры гъувий ва фыкыреедын гьыргын
нийтбы быкырхъай алрзуламышаъы.

Афсаана

Ачмышааъас зы шос сирбышда киса,
Алхъабчес чӀиеенче сайыб гъадиса.
Зы шос юшан гъаъас, шу фыкыр гъевле,
МаӀгнаас савкӀуна кыйматыб хъевле.
МаӀхуӀд вод дюнӀейн гъаӀшде гедишат,
МаӀгнаа дешди ишна гъуджоона кыймат?
Ихтилет вод гыранда йидж къизилиле,
Ихтилет вод, маӀгнаа дена, цӀелед.
Хъобкуйни йаӀххъыӀле гъогъре хъоркура,
Гозет` гъеъэ чинид шу гъаарын сура.
Долама вухъее, аликӀре гъунар,
Саджар хъыӀмаӀйкыӀн, гъаман вод гъунар.
Вукканна ваацӀавхъес джанана къадир,
АцӀахъес ыкканан гъар кал`майн сирр.
БакӀиставий ээхъе, джухъад малкъара,
Сюрубышын аххъы суван гъар сура.
Лезимоохъе гынкъус тезе чобанаар,
АӀхаӀн югда гудмишаъас давараар.
Ары гыйхъар къоӀйре гынкъусхъа чобан,
Югун малдараарва дош дӀегмишааъан.
Чобанаар сюрийка аӀлгъааӀссе гыхъа,
Гынкъевее шаӀрт гыххъы джони оӀгеехъа.
Гал` хъаъас аликкы чарыхбы джосхъа,
КӀимааъа сикӀыл`на сӀцӀ, къайе чеехъа.
Гоонед эйгъе вуджее: «ШокӀле ацӀахъе,
Ненкъевее сӀцӀ гывааджы, манкъуке ээхъе
Йизди малкъарайс лайыкъна чобан.
ЙикӀел аххъе шу, шаӀрт йизын гъаман».
АвайкӀан чобанаар сюри ухыйхъанаъас,
Гъуджон хъийгъа ыхъа, зы юшан гъаъас.

Санкъвее са манзилна аркЫнийле хыйгъа,
Хъаккишщу чарыхбы, гийъар са къайел.
Фыкыррамыш ыхъа гейтал чарыхбы.
Къайейка, сѣцИика гьуджон ихъес манбы?
Тезелдан аляты, гооне мер гына
АйкІан, яваш дехъа, малахъар хыгъна.
ГІал`ъалла илхъечІу, гІал`кІинар гечІе,
ЧІуІмыле, чІихыле дирра илгъечІе.
Сюру гудмиш гъаы, югда ухыйхъан,
Хъайле архачеехъа бордж еринаы джун.
Гынисанкъвее джуваб увгыйн аххы,
Къайейка, сѣцИика аляйгъе йаІххъааІр.
Ямаджыд аляйгъе, чІуІмаІхъаІр эчІе,
Дарни джыгъырбышылер дирра илгъечІе.
Ийкар чарыхбышка сѣцІейн гяцІийни,
Къелбышик ихъесын дяцІахъа джун.
СийкІал архачеехъа сюрийка сана,
Ёрмышхъа, аІджыІзхъа гооне мер гына.
Эйгъе ийессийкІле: «Гъу увгыйн кар
Ерына гъаыйн сюрийка ийкар.
Йыгъни малас заке ихъесда чобан,
Быкырдад йизын джан чис гъаыс къурбан».
БакІиставее хъеле гынаІдхуІн джаваб:
«Вал`алана фыкыр захъаб тек са воб.
Йыгъын джан гываджес дяцІана ваке
Мугъааетхъес аІхаІс деш йизди малале.
Вас югна йаІхъ, ваке дехъана чобан,
Хъызаххы деш засхъа гъу хыннеена аІваІм!

Кьурбагъайна йыкъ

Гъайни сен югун магъсул аляды. Мыц авъу мее, дерйягъын мыртаар хьинне, сукын чолбыйи гывага. Гёгъийбы гёгъассе гыхъа сук, сикъл', хьытла сааъас вуккан, дешхъее манбы хъийшалас усылывхъес деш, чолееджаб сумбыл` хъуlvчесда. Къалхозни садрее – Нурайдаеэйгье: «Шывахтал`тахыл` чолееиче сааъас чатмышувхъес деш, дора къоншу къалхозыке хааиш гъаъас, джон тракторчеерий шофераар шас къахувледжын...» Мыслагъалтеехъа хъабайле садрийлхъа кълра гьелес. Къоншу къалхозын, гьинбышыс магъсул сааъас кумагаъасва, джони гараджеенче шофераарий тракторчеер отирааъа. Чо-

лееъад гьинбы аахвасын, кар хъохъарасын вагон гийхье. Махъа къалаькласын ёргъан-душаг, охъанасын чуру, гыней, ниссе, мейва, чей болда адайле. Манбышыс кар хъохъарасди мее, хивни са адамийке – Пашам дайийке хааиш гъаъа. Пашам дайийхъад мани ишее югун къулай ыхъа. Дават-давлатее, садакъа гьелени джигее, давараар хъойшарни джигее, имаджийбышее манкъвеений хораг хъойхъар. Манкъуле гьыргына гъамбаше разийранийээхъа. Аммананкъухъад са хасиятыд гунагъ дешын водний, алгътият, темизийвалла геоб гозетяаъана дешдий.

Йыгъ таамехъена вахтний. Верыгъ чин ихтиярбы вазысхъа хъелесний

гъаззироохъе. Чолбышеенче циттеер гьекІван сесбийи кыйххъе. Шофераар, тракторчеер, джон техника даянмишаъы, ява-явашба вагонысахъа сааІ гивийгъал. Пашам дайий чичисый ыІхийхаІ. Манкъвее эхъалийсын хорагий хъойхъар. Вагонни гыйб къувабышыке гъавъуна хылийна истолый илѐбзур. Чолеенче хъары-хъарына манчылхъайий сааІ. Къырагъыл' къоІбле быхарайий гѐбхъан. Санчыл' кІумкІумий, шенисанчик авуб садджу гебхъанна уджагъий . Хъян чолеехъа бидонбышка адайле ыхъа. Са тракторчее къел-хыл' гъогъаласын хъян манчеенче алятІу, къапагъ ачухда гъассыр айкІан. Мани манзилее ненчеме хъинекани бидонеехъа къурбагъа къоокІал. Пашам дайий хъары бидонееенче хъян къара чейданеехъа кІягъа. Манчыка къурбагъаб чейданеехъа кІѐохъа. Пашам дайее хъабы чейдан цІайылхъа гивийхъе. Уджагъбышын цІуІнхъбы аІршелхъайий цІыцІахъа аІлгъааІ. Гырғынбы истолни гыІхъийгъалла сабы чей гозетягъа гивъур вухъа. Чей илѐдгъу, кар ойхъанан шахъад аІдат дешын. Манчыхъа гора, гырғынбышда ул' чейданыл' вухъа мысайий мана хъоохъарас. Сабара манзилиле чейдан симедын джад, агъал гяшен сесбы гъагъа гибгъыл. МаІхдуІн сесбы, гьекІуйбы шитІярше гъагъа, яраб шавукІледжад къайиххъее. Истолыл' гюъурни са ешли шофирее эйгъе: « Ай, Пашам чодж! йыгъни чейданын наІхуІдын къулай дешын сесбийий гъагъа...». «Агара Нусрат, вакІле хъоохъарни чейданын сес къайиххъынджад дишде? Гъу чолеегъерыхъана джардишде? БакІее чейдан джаб хъоохъаравъуна дишде?» – хъаІлыка Пашам дайее джаваб хъеле. СыкІыл'ни вахтале чейданын хъоохъаран

сес саакитехъе. Пашам дайее са худадын чей ыІхийхаІ чейданеехъа. Дад уфтанын ихъесди мее, оогъанче дарчынын окІ, кукоъот ыІхийхаІ. Гѐка истакІанбы истолылхъа. Лампайн ишыгъ кыйхъар деший. Пашам дайее чей кІягъа гийгъал. КъоІни, хъебни истакІанеехъа чей кІагъы мее, чейданна сют' авхъаахъана. Пашам дайий чашмышхъа ахва. Чейданеедын хъяне къатІу? Амма чейданын чеки йыккъдайий. Цепбийна чейна истакІан Нусрат дайийсхъа хъооле. Гъинкъвее сюпІ гъагъы мее, гъалыгъий гІаляхъа хъадайле. Амма Нусрат дайий ооІраІхаІ, нягъас увгъее манкъвее мед джуваб увгъее, Пашам дйее гыІдджаІт сугъоцагъас.

Джуни къаршее Салам дайий гюъур. Чейин сюпІ гъагъы мее, гына гъаІлвайкъаІн. «Гара, Пашам, гъайын чей дешуд, гына йыкъуб. Гъу быхарабыне аликкагъы? - нараазийда Саламее эйгъе. «Агара гъу масхара мерна гъегъе. Вас кыйна пыраала дишдеехан хъибхъыр», – Пашамее Салам мани джуваббышка кІяцІахалагъа. Гынар кІитІойкІал. Мани вахтал' гырғынбы чейданылхъа хъеебхъа. «Гара, илѐтІле къапагъ чейданын, иляке нягъасый чей чейданни сюттиле хъыІгъдааІ», – ненкъунме сес истолни кІаненче хъайле. Къапагъ чейданын алятІу иляаканбы, ад купыкуд сады. Шофирааршыни ненкъвееме махъа хылелна лампІышка гяагъа. Иляакассе, чейданни аб хъобхъур петивхъана къурбагъавуб сюттил къайибзыр. Сабаранбыше аІхъаІнабы гъагъа, сабарабы гъалягъа гивийгъал. Пашам дайийир, мык гиккы, хъорсун ахва. Мани йыгъыле хъийгъа Пашам дайее поварийваала гъамбашийс таргавъуна.

СУВАБЫ

(ГитъаI)

Энке югун инсанаар савъу йыгъни кьонекее,
Хав ал`яъас, юрд абчес Ватан гъавъу нукънеке.

Эрк гъаъы, къуIмаI абкIас йыгъни ишыгъелхъа сабы,
Гъар чIуIммеени нукънееъаб баракатнан, сувабы!

Къел итIумда торпагъее, хыт`хъалее аххъы хайбы,
Булутбы хуIваI адкIу, битIал гъаъа убабы.

Йишди джанеехъа абчы хылепбышда къуIмааIла,
Кал`лейлни кыIдимыке аIзааб са гъу цIыцIааъа.

Коксийл ооъаб инсанаар тют`йе хьинне гъиваадже,
Гъам коксийл оо, гъам джане хазнавуб закIле къоодже.

ВукIул` хайбышык` соотIа, ачыхба йыгъна лига,
Гъайни меени инсаныс коксийл гъувува джига.

Чешмабышее, хъикIуна уIчуIр хъаъан, вахъа хъян,
Къайел оо ювар аIлааI, нукънее ваIш джура дарман.

Къонекееени дереенче экиба аIлгъааIна Самур,
ХаIм-йыгъ гъекIван йыгъын йикIГ, маIгънийка
аIлгъааI ыIмыIр.

Гъавееъад тIетI`ен эва, тоозаке деш са кIуда,
Нимеен нафас цIыцIаъээ, мед оIбкабы мыссыда.

Дагъебчы ипак перда, булутеенче ваз хъигъевчIее,
Коксийн гъаъа аIхъаIна, улеехъа нур ик`кIечIе.

Никнени дамабышын хъян няк хьинне июттуда,
Гъар тIетI`ени пишнийл` оо никнеке гибхъы кIуда.

Шакар-шарбат окI обхъун кIонар гъинья шечI гъааъа,
ГеечIу авхъа Самурелхъа, джанеехъа арх цIыцIааъа.

Къизилбышка, гумушека гяцIийн, уфтан сувабы!
Йыгъни йикI`еенче кIядкIын йишди йикI`еехъа цIабы.

Йыгъын карамат къаджы, валхъа сабы инсанаар,
Сувабышыл` юрд абчий, ацIан, вод хаIдын гъунар.

Юрд, Ватан гъивааджена гъарна инсан вор игит,
Ватаныке джурхъана кокбы дешда юв, шегъид.

Ед`, дек` к`аляв`у нях`а х`иг`ебч`ы ааI, балабы?
Кокбы дешди ювелх`а, ацIанне, нен йыг` ады?

К`алиг`ы г`ин сувабы ымаакIан шу, инсанаар,
К`аджыар сувайс идх`ын, аIраIнее ээх`е х`аIнааIр.

Шу дена г`ина торпах г`аахх`ы-г`аахх`ы идяхва,
Сувабы вод йишын хав, йых`бы хав дена аахва.

Ахыр г`идх`ырни сувайн чин к`айебы эг`екка,
Х`оохх`анк`аI ювейн цIетда джанале тIеле гекка.

ТIеле х`инне кIябкIынее сувеенче АIраIнеех`а,
Бес к`аджыр балабыше няа аляг`а джос акваа?

К`аджыр илх`евчIу хааIх`аI, ёк` суралх`а ахх`ее гIал`,
ЫIг`ийкыр гыргын АIраIн, Ватанылх`а сивийкIал.

Самурни х`янбышеег`ад хаIмде хаIнебы х`ех`а,
Уфтандавуд аваакIа гарданадын г`ин тIеха.

Темизни х`янбышеег`ад вардеш алятIуйн фарел,
Х`янбы мык`ыI х`ых`айнк`аIд, мед ахва чини к`айел.

К`ийна агар к`алебчее баба-дидейна торпах,
К`ийх`а к`ел`бы хааI ахвас, к`анмышх`е вас ман, к`очах!

Йишди мее г`ам дек` ых`а, г`ам ед` ворна сувабы,
Нишынна шас к`ык г`уву, ненчена к`исмат х`абы?

Аазыр сен вод аливку, к`оIлле джан ых`а вод са,
Йишди джане суван х`ян, чина темизна г`ава.

Х`улед-х`улед насылбы илг`еечIу адкIын чиле,
Нук`нел` хинджалын яра, к`айел` бабайна гул`ле.

Йишди ак`валх`а акка итIум маг`а, сувабы!
Г`ин гунаг`кар бендебы, эрк г`аг`ы. валх`а сабы.

Вушуме джар пешманх`а, ыаIхх`ыIле сакIы х`арее,
Илг`евчIе гунаг`ыле, к`илмарачче вудж дарее.

Йыг`ни этякыл` оогаб юрд абчы, авх`у маIкан,
Г`у ед`, шыме ушахаар, этякбышке гитIвийк`ан.

Йыг`ни оIгее, ай ед`и, к`арацайл` оох`а кIех`а,
Г`у г`аг`ы заке йых`ий, йых`ий х`инне мер ахва.

Йизди хылепбышеена к`увват вобна вакена,
Г`у к`айджы мее хааIх` х`етIа, закеб х`оох`е са сува.

Илг`амни к`анатбышее зы вах`а шечIбы ойкIан,
Шы х`абы, меб авайкIан, г`у аахве, джигар Ватан!

*Лезги халкъна ва Дагъыстанна доюкъана классикI шааир
– ХъуIчхуIр Саидни 250 сенни юбилейис.*

*Авуб шааирна лезги мизейле йыхъ
сумылхъа саакIал гъавъуна «Ай
инсанаарва» шеър гъооле. Шеър Валегъ
Гъамзатее йыхъ-сумылхъа саакIал гъавъу
воб.*

Ай инсанаар

Югун гъагий аххъе фыкрее,
Чика вухъе, ай инсанаар!
Энке къоман ман вод ыIмрее,
Къанмышеебхъе, ай инсанаар.

Шавуле джаб моохъе авхъа,
Джан эгъе шу гъакке гъихъа,
Душман аюрхъее, хъишце къеква,
Богъмуш гъеъэ, ай инсанаар.

Хъодхъийн джуваб йикIее аххъе,
Эйгъенчылхъа кIыры гяххъе,
Ватан къавшес душманыке
Джан шу эгъе, ай инсанаар.

АIшуIкъ Саид къуй аIкIелна,
Мейвайн гяцIийн багъ вор мана,
Джуке авхее дюн`йел хазна,
Шолхъа сееъэ, ай инсанаар.

Кочхюртвальный Саидыс

Йыгъни улепбышее ыкІаруд, Саид.
ЙикГ гедхъун, къавджу ул` гьвцІу эбака.
Ачмышаъан тІетІ`бы клечаъан хьинне,
Таалейиныб гьавъу къоІбваала вака.

Ихъеейыд асырбы къоІнкъуни аІрее,
Анджах закІле къедже шен къапІын нагъбы.
Йыхъбышыс аІзизра гъу джона хьинне,
Къоохъа, къаджы валхъа ал`лягъийн йыгъбы.

КъоІни сурак` аху йишын торпахбы,
ХаІм-йыгъ миллетихъа гёрхъанна аргъа.
Къавджу къелик авуб клёокъаІна видждан,
Гъар хатІни лигееъаб уІсянна дамгъа.

Хъуледса сенна вод, йизын халкъ джурхъа,
ЙикГ еенче илгъечІуын ох вод ман аІраІ.
Кочхюруб алибна йишда хив хьинне,
Харабалхъа савъкІу, хоохъе воб къаІраІ.

Къайшу йыгъын муІгъуІб, улеедын ишыгъ,
ШейтІаныс къул ыхъа чолах Сурхай хан.
Эбан идяйцІена, къадинназ инсан!
Гъу джегъеннямеехъа къомаъар айкІан.

Саид, лезги халкъна ахтына шааир,
Ваке таале сакІы кІинни манзилее.
ГъекІвани йикГ ека, маІгънийбышка гъу
Тют`йе хьинне ихъес дженнетни хыле.

Гьамзатее деш ойкІан ахтын джуваббы,
Таарыхни яддашее гьывааджесва гудж.
Гъеч хъикІуйка шааир йикГ ел гъийхане,
Халкъыни улееъар са Аллагъхъее вудж?

Къыдмийни члалагееенче азмышеебхъайн ичеер
хъыгъавыйни аКГ елнани япалагъни
гъаКГ еена хабар.

Йыз гёгъан, гёгъан, гёгъан,
Къийна къад водун быран.
Гыргын джига хъадахъва,
Йызбы хъаахъа адахъва.

Къулеле зы илеека,
Мыцын гыргын хъеъэкка.
Къыдмийн гиъур тепайле
АКхъаИна гъаъа зале.

Зы хыл` кьувойхьар чилхъа,
ГаГьаІраІххъаІ чичилхъа.
Селлимбы ыхъа вод джан,
Чей илѣгъа лимоннан.

Писба хъабы зас январь,
Агу аІлифбаа, дафтар.
ВукІлелхъа хъадыйнчына
Гъааъасда зы гаф кьийна.

Дарсеенче хъооІнкъаІ хаахъа,
Къаджийн ки, иштагъайка
Гѣгъайи йыз, няк хьиннеен,
Аххъыйи акъва чІийен.

Ушахааршын гидгъыл чапхын,
Гыргын джос йикГел гьидхын.
Гибгъыл йызее илѣокІал,
Тепабьшыле къоокІал.

Йызее къавджу ушахаар,
Фыкыреехъа аркІын зынар.
Эгъес геччу габабы,
Няк хьинне маІгъаІллабы.

Къавджу йизын гъамбазаар,
Зынар йихъа джони ар.
Къадархъун аххъы йызбы,
Гъеч къаджы деш марозбы.

ХъыІхъыйле гуджна хъийхъа,
СумкІайкена маа йихъа.
Хъачархылна тепайле,
СумкІаб вобнаний хыле.

Тепайле къомбыл хъийхъа,
Йызееъар дигулийхъа.
Айгуна йызее тамам,
Агвийнбы дафтар, къалам.

Ман кар ыхъа чІалагее.
Гъар сурал` юваар оГее.
Сайыб гъоокІу ювел хъаІн,
Сеселе шы хъаІваІйкъаІн.

Зынар хъаІркъыІнна чиле,
АІйбаджаІрни сеселе.

Достаар ааІва аІкъаІна,
Къадархъун джохъар хъигъна.

Тепабьшле, къадаал`бышле,
Йыз гѣгъыйни ялбышыле,
Гъам къадабхъын дерабышле,
Эхъалхъа мее шы хыл`хыле.

Ед-дек` йикГел шас гьибхын,
Деш шы хаахъа къадабхъын .
Сайыб хааІ ваз къавджу мее,
ХъаІбкъыІнийнбы шы манке.

ЙаІхъ авгу, азмышеебхъа,
ХъаІбкъыІнийн чашмышеебхъа.
Кумаг хъотІалас шалхъа
АІлхъааІ ахтывалеехъа.

Йишын сес еймиш дехъе,
ШавукІле джад кьидийхъе.
Садджу, аххъы маа бытагъ,
Гивъурий са япалагъ.

Манче чин сабыр аххъы,
Кул`фатбышхъа иляакы.
Хъийгъа къуводхъур кал`ле,
Цир гъавъу чин ювейле.

Хъийгъыйн хъалесын.

*Урусни мизейле йыхъ-сумылхъа
саакІал гъавъуна – Валегъ Гъамзат.*

Олкабы ва чин байдахбы Шокле ман олкабы ва чин байдахбы ашанбыне?

Русие

Бразилие

Италие

Белгие

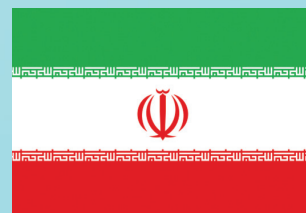
Азербайджан

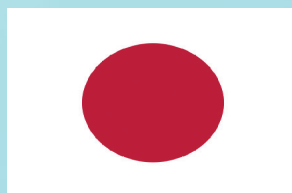
Британиейна Санабна
Паччагыйваала

Вьетнам

Иран

Японие

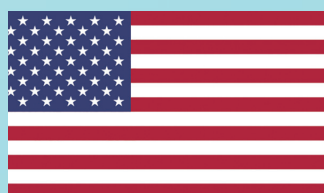
Албание

Финландие

Чин

АмерикГайн Садийн
Штатбы

Джанубна Корея

Шимална Корея

Австралие

Германие

Ираг

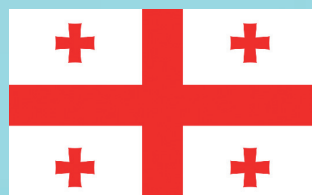
Юнаныстан

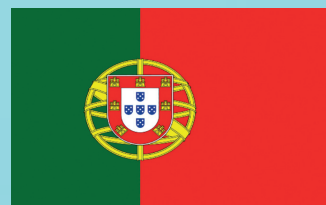
Испание

Беларусие

Гурджустан

Португалие

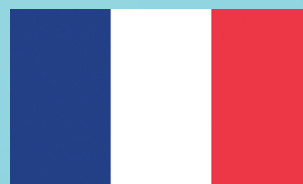
ТуІркие

Канада

Гьиндистан

Франса

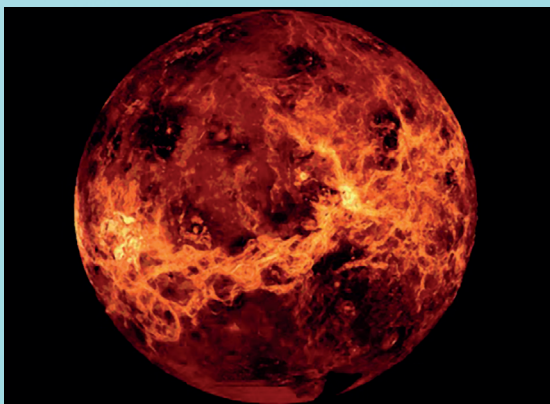

Украина

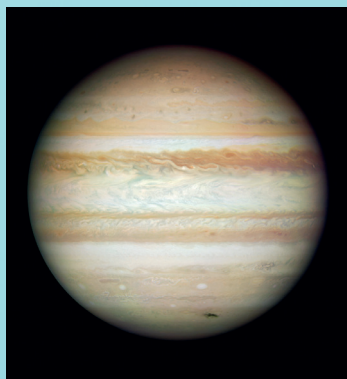

Верыгь ва чин планетбы Шокле вергьен планетбы ашланбыне?

Венера

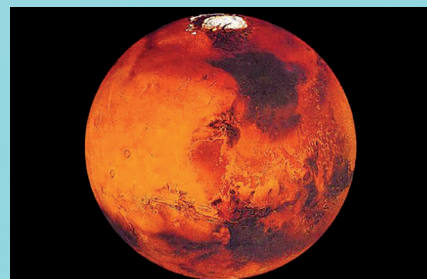
Юпитер

Земля

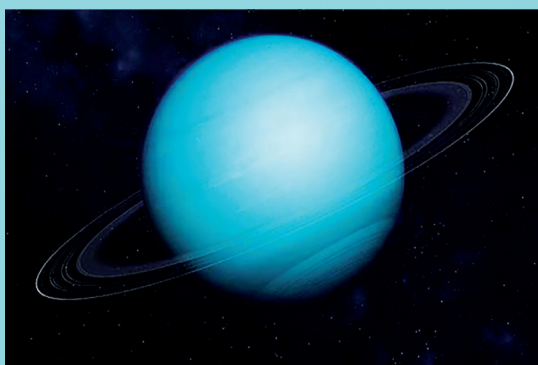
Солнце

Марс

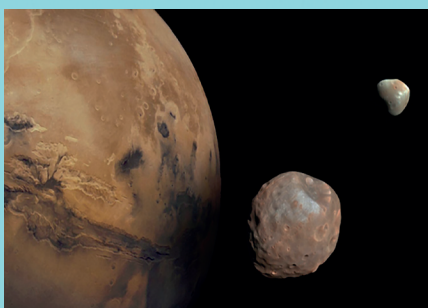
Плутон

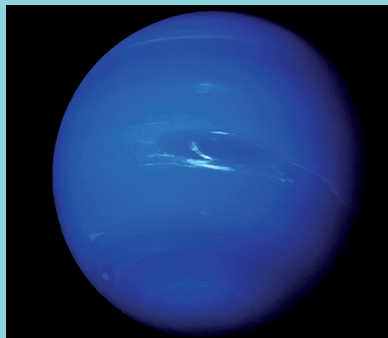
Уран

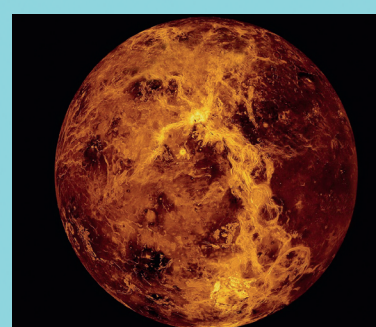
Сатурн

Марс чини пейкЫбышка
сана Деймосий Фобос

Нептун

Меркурий

Дарманын алады ва емишды

Тымыл'

Тымыл` энке югни мейвабышын са вод. Манче джане югна эб гъааъа, джане сабына итумна материя къуваина хъааъа, эб менни зияннани шырабышке темизяаъа.

Тымылен нафас алятани йахъбышда ва обкабышда вазийят юг хъааъа, инсан джане хъа хъаляъа, кутунааршыл` оохъа маъ саъа. Тымылека сана са-къоible дене ешына оохъанас вуккан ки, манче джан кпышмаъаджын.

Кыл`кIам аххыйнкъаI тымыл` одхуний зияныка вод. Манке тымыл` кIраIвозыка

одхуний маIслаIгъаIт къоодже.

Тымыл` одхун мее, инсаныс хъян илэгъас ыккийкан. Манчыхъа горад тымыл` чIурчIумани карака охъанас ыккан.

Тымыл` одхунийле хъийгъа оохъа хъян илэгъас ыккан деш. Манче инсанни джане вадянка гъааъас мумкум вобна.

Тезеда хъодуйни тымылен организма къуваина хъеъэыйд, манче инсан коппышаъана. Манчыхъа горад, ман сабийле хъийгъа къоIлле йыгъна гываджес ыккан. Ва манчыле хъийгъа охъанас ыккан.

ГыIчыIдгъыIнийн тымыл` дегъе хайырыка вод. Манче джан итумаъан, югна эб гъааъа, джан тавыл хъаъа. Ман тымыл` ыкIар алгъавгъыйни инсанааршыс геед хайырыка вод. Анджах ман къабыхбы дена охъанас ыккан.

Тымыл` кар одхунийле къоIбле, хъейибле саIгъаIт илгъевчIуйле хъийгъа охъанас ыккан.

ЧIурчIуман бал'ы

ЧIурчIумани балийн хъян ыккийкыний акIанаъа, сафрайнайиэбанагъицяхаала авхъа къаъабачче, сафрайке ээхъенгъаIлваIркыIний ва гъал`ыгъий акIанаъа, сафрайке ээхъен вухъун абкIыний явашаъа. Хъеххъуыйни балийн тезени балийле геед джан итумаъа.

ИНГИЛИСНИ МИЗЕЙН КЛУБ

Шенкийна Гъаракат Таамыхъана Заман (The Past Perfect Tense Form)

The Past Perfect Tense Form – Шенкийна гъаракат таамыхъана заман to have фе`лни шенкийни заманни формайка – had ва аІсасни фе`лни Participle II формайка сана кърмушоохье. Participle II форма кьоІни йаІххыІка сана кърмушоохье: къайданани феълбышда – ed шекилчийка, къайда дешди феълбышда формаме джадвалееенче глабал гъааџа. Ed шекилчи хье`бни джурайл хъаІбаІххъаІ:

Сес дешди саамитбышле хъийгъа – ed [t] хъинне хъаІбаІххъаІ.

To work – worked [wə:kt] –ишлемишхъана

Сеснани саамитбышле хъийгъа – ed [d] хъинне хъаІбаІххъаІ.

To listen – listened [ˈlɪsnd] – кІыра гъувуйн

[t],[d] саамитбышле хъийгъа – ed [ɪd] хъинне хъаІбаІххъаІ.

To wound – wounded [wu:ndɪd] – яраламышхъана

To translate – translated [trænsˈleɪtɪd] сакІал гъаЫйн

Къайда дешди феълбышыс мисалбы:

To write – wrote [raʊt] – одкІунийн

To read – read [red] – хъаІдхъийн

Шенкийна, гъаракат таамыхъана заман, шенкийни хъобкуЙни са вахталхъа ва гъаракатылхъа мее таамыхъайн гъаракатбы гъагвасди мее ишлемишоохье. Масалыс эгъес:

I had worked in the garden by five o'clock yesterday.

Зы санахъа саІџаІтни хъончилхъасе багъее иш таамавъунаний.

We had played football by that time yesterday.

Шы санахъа гъайни вахталхъасе футбол гъываагынаний.

Суални джумлебышее to have феълна форма – had джумлейни кьомахъа аІлгъааІ:

Had I worked in the garden by five o'clock yesterday?

Had we played football be that time yesterday?

Инкарни джумлебышее to have феълни шенкийни заман формайхъад хъигъна not ойкІан:

I had not worked in the garden by five o'clock yesterday.

We had not played football by that time yesterday.

ЭДИ МИЗЕЙНА

АЛИФБА

ХЪОШЦЕ

ТІ

Са тІетІелхъа гуІвхуІна,
Са тІотІий , са итІаарий.
Санче иют чище одхъун,
Санче гяацІявъу тІанкІий.

У

УхъийхъананкъаІ ургбы,
Къизилен тІуджва авайкы.
Ненчихъа джаб тІуб дешва,
Умыл`ыс падаркІа ыккы.

УІ

Са уІлджуІмна дадалар,
ГъекІуйнбы уІъ-уІ-уІуІ-уІуІ.
Хъийгъа быгъазбы ыкІар,
Са вазна дарман кІѳбгъуІ.

Ф

Фера къукъ гъааъа гибгъыл,
Фыкыреехъа хъады бизнес.
Фатирее куку гъидкІыр,
Къукъбургер масса гъелес.

Х

ХаІдни йыгъыл`хочебыше,
Хайирхагъийваала гъавъу.
Хав-хавна чин халбырыка,
ХалкІыс хазна битІалавъу.

Хъ

ВаІкъаІйн хъыл`-хъырыс гъаъы,
Хъабы хъошщеехъа саъы.
АбкІынна ухъийхъанас,
Хъурайи хъый охъанас.
Хъане дешди хъаныка,
Хъ`ян аляатІас дехъ`ева,
Дамайлхъа йидж вуІхъаІнкъаІ,
АлябТы хыле веХъа.

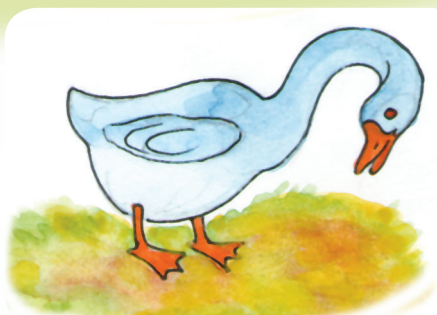

Талмуджебы

***

Юхъан абайле,
КъыЛ`ина сабайле,
Цувыхъа клявайкIан,

КъыДимына авайкIан.

***

Энке югна къаравул`,
Вобна эКIна къоIбле ул`.
Хаа чуру лезимхъа мее,
КъацIаакIван чина вукIул`.

***

Гул`ле хьинне авайкIан,
Хуваабышле хъаIвайкьаIн,
Са сене къоIни йаIххъее,
Къаркъв алишщес гъавайкIан.

***

Гъамбаше ул`мыссыба,
Гъаракатее, дириба,
ВаКъаIбышда воб къалим,
Чобанаршис аКъуIбаI.

***

Шахъа вод кIинин даха,
Ёкъуйре чодж джаа ахва.
Дахайл` ваIш неъмат ихъее,
Напсбы гъиваджес аIхаI.

Соколёнок

Лачын

2/2018

март - апрель

Иллюстрированный детский журнал.
Издается один раз в два месяца.

Учредитель

Министерство печати и информации РД.

Регистрационный номер
ПИ №ТУ05-00348 от 01.12.2016 г. выданный
управлением Роскомнадзора по Республике
Дагестан.

Издается с января 1980 г.

Руководитель – главный редактор

Мурад Ахмедов

Редколлегия:

Т. Зургалова (отв. секретарь)
В. Гамзаев (редактор)
Ш. Бабаева
А. Исмаилов (зам. гл. редактора)
Н. Исаев
А. Дадашев
Х. Назирова
Аб. Омаров
К. Омаханов

Художественный редактор З. Даганов

Технический редактор Т. Лузина

Художник номера З. Даганов

Формат 60x84 ¹/₈.
Уч. изд. л. 3, 15.
Уч. печ. лист 3, 26.
Бумага офсетная.

Дата выхода в свет 17.04.2018г.
Тираж 305 экз.
Заказ № 184.

Типография:

ООО «Издательство «Феникс».

Адрес типографии:

367018, РД, г. Махачкала, ул. Петра I, 61.

Редакция и издатель:

Государственное бюджетное учреждение
Республики Дагестан «Редакция
республиканских литературных журналов
«Соколенок» и «Литературный Дагестан».

Адрес редакции и издателя:

367000, РД, г. Махачкала,
ул. Даниялова, 55.

Электронный адрес редакции:

litdag@mail.ru

Цахурский язык.

Индекс: на год - 78438,
на полугодие - 73888.

Цена свободная